

Gezamenlijke infosessie HUA voor Raadsleden gemeente Utrecht en Statenleden provincie Utrecht (digitaal) op 11 januari 2022

Aanwezig: Marianne de Widt (voorzitter), wethouder Oosters, Robert Strijk en Rob van Muilekom, leden bestuur HUA en gedeputeerde van de provincie, Pepijn Zwanenberg, Nelly de Haan-Mourik, Wubbo Wierenga, Reinder de Vries, Joris Uilendreef, Arthur Kocken, Luuk Boessenkool (HUA), Alexander Roos (HUA), Suzanne Vrielink, Bert Steeg, Esma Kendir, Kaj van Vliet (HUA), Martin van der Griff, Charlotte Dijkstra, Rick van Paridon, Berbel Ferweda, Ascon Spieksma, Fatma Demir, Hamza Essabiri, Andre van Schie, Alice Oosterhoff

Wethouder Streefland (afwezig met kennisgeving)

Marianne de Widt voorzitter, opent de bijeenkomst

Robert Strijk geeft aan dat OCW een waardevolle en stabiele partner is, het bestuur betreurt de voorgenomen uittreding. Het is een situatie waar we slecht mee uit kunnen. De bestuurlijke basis wordt verkleint naar de smalst mogelijke. Wat ons betreft treedt OCW niet uit.

Berenschot is gevraagd om onderzoek te doen naar de juridische en financiële consequenties van de uittreding van OCW.

Wubbo Wierenga en Reinder de Vries, adviseurs van Berenschot lichten de uitkomsten van het onderzoek naar alternatieve samenwerkingsvormen toe.

Doel van deze bijeenkomst is hiermee een bijdrage te leveren om de volksvertegenwoordigers te voorzien in de benodigde informatie om goed inzicht te krijgen van de situatie en te gebruiken bij hun afweging in de besluitvorming later.

In de presentatie wordt toegelicht wat het HUA is en doet. Het gaat over de gemeenschappelijke regeling: OCW, Provincie, Gemeente. Over het voornemen van OCW om uit te treden maar wil wel financieel blijven bijdragen voor het beheer van de rijksarchieven bij HUA. Het geldbedrag dat men jaarlijks bijdraagt blijft gelijk.

Reden voor onderzoek is doordat het Rijk uittreedt het aanbestedingsrecht verandert (bijdrage vanuit eigenaren moet minimaal 80%, OCW draagt 40% bij). Waardoor er een andere constructie voor de samenwerking gezocht moet worden. Er zijn 5 toekomstscenario's onderzocht.

Mogelijke toekomstscenario's:

1. Voorzetten gemeenschappelijke regeling
2. Uitbreiden van de samenwerkende partijen
3. Samenwerken via een nieuwe zelfstandige organisatie
4. Centrumregeling
5. Einde samenwerking

De operationele, financiële en juridische en bestuurlijke risico's en consequenties zijn voor elk scenario in kaart gebracht.

Type consequenties in het kort:

1. Op zoek naar ander aanbestedingsrechtelijke mogelijkheid. Er is een optie die heet 'delegatie' maar daar kleven voor- en nadelen aan. Het openbaar lichaam die de taken uitvoert blijft hetzelfde. De mogelijkheden van het bestuur nemen af. De delegatie betekent immers overdracht van taken. Veel financiële autonomie en minder mogelijkheden om bestuurlijk in te grijpen. Juridische constructie is iets meer risicovol.

2. Meer partijen laten deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling om de 80 % regeling te halen; als zelfs alle gemeenten binnen de provincie Utrecht meedoen is dit praktisch niet haalbaar (3 miljoen tekort). Ook een fusie met bv Flevoland is geen optie omdat daar ook OCW bij betrokken is (en terugtreedt).
3. Bijvoorbeeld dit bij een stichting neerleggen of BV oprichten. OCW stelt als voorwaarde voor het leveren van een bijdrage dat het een publiekrechtelijke organisatie is. Als dat niet het geval is dan zou het rijksdeel van het archief weggehaald worden en naar Den Haag gaan. Dat geeft een operationeel probleem (ontvlechten) .
4. Het probleem oplossen door het bij één van de twee deelneemde partijen te beleggen. Dus bij de gemeente of provincie. De gemeente heeft de infrastructuur om dit uit te voeren en is de grootste geldschieter. Voor de mensen die voor HUA werken geeft dit onzekerheid. Daar zit HUA niet op te wachten en de vraag is of de gemeente Utrecht dit wil. Juridische risico's zijn lager. Provincie en Rijk worden dan opdrachtgever voor de gemeente
5. Let op; in deze optie houdt HUA op te bestaan. Dus idd: archieven ontvlechten en alle partijen moeten iets gaan verzinnen voor hun historische archieven. Nadeel is het uit elkaar trekken van de archieven en mensen die zich daar bij bezighouden. Er ontstaan ontvlechttingsproblemen. De missie van HUA is niet meer goed vorm te geven. De bijdrage van het Rijk verdwijnt.

Scenario 1 en 4 zijn nader geanalyseerd. Deze nadere risicoanalyse brengt een bestuurlijk-juridisch dilemma naar voren (kiezen tussen twee kwaden):

1. kiezen voor het voortzetten van de gemeenschappelijke regeling met een andere aanbestedingsrechtelijke constructie leidt tot minder grip op de organisatie, een ingewikkeld bestuurlijk model en meer juridische risico's;
2. kiezen voor de integratie in de gemeentelijke organisatie kost tijd, geld, menskracht en energie en levert veel onzekerheid op voor HUA en zijn medewerkers.

Wethouder Eva Oosters over de laatste stand van zaken: er is geen ideaal scenario, wij betreuren dat het Rijk uittreedt. We verliezen hiermee een waardevolle en stabiele partner. Wat ons betreft treedt het Rijk helemaal niet uit de gemeenschappelijke regeling;

Wij blijven OCW en de staatssecretaris er attent op maken wat de enorme impact op achterblijvende partners van hun besluit. En dat uitredingsgesprekken (nog) niet in en met de juiste gremia (de AB's van RHCs) besproken wordt. En dat wat ons betreft het Rijk behouden blijft als deelnemer aan de bestaande gemeenschappelijke regeling van Het Utrechts Archief.

Morgen is er een digitaal oloopje waarbij wij andere RHC bestuurders, directeuren RHC's en betrokken ambtenaren hebben uitgenodigd om ze bij te praten over het onderzoek van Berenschot. We hebben gemerkt dat de andere RHC's nog niet voldoende op de hoogte zijn van de gevolgen. Daarom gaan we met ze in gesprek. Ook willen we van ze weten hoe zij omgaan met de gevolgen van de uittreding. Voor iedere RHC kan dit anders zijn omdat er veel verschillen bestaan tussen RHC's. Ons doel is om informatiepositie andere RHC's te verstevigen en te verkennen of we gezamenlijk kunnen op trekken en een (lobby)coalitie kunnen vormen richting OCW.

Vragen:

Pepijn Zwanenberg (Raadslid Groen Links):

Over optie1: minder grip op de organisatie, wat zou daar slecht aan kunnen zijn? Antw: De organisatie komt meer op afstand. Bijvoorbeeld bij digitalisering zouden onwenselijke dingen kunnen gebeuren. Er zijn binnen het HUA 2 type taken. Wettelijke taken die volgen uit de archiefwet en je kunt meer doen en dat doet HUA en vinden we het belangrijk dat ze dat doen (bijv tentoonstellingen) en willen we daar geld insteken.

Mevrouw Nelly de Haan-Mourik (Provincie statenlid Christen Unie):

Wij zijn voorlopers, klopt dat en wat is de tijdlijn die andere RHC's volgen? Antw: In de informatie die wij hebben opgehaald, ja, daarin zijn wij voorlopers. Wij hebben al uitvraag gedaan bij Berenschot en de andere RHC hebben dat nog niet gedaan.

Centrumregeling: dit lijken korte termijn risico's is dat ook zo? Antw: daar kan ik nog geen antwoordt op geven, er is meer onderzoek nodig, het is niet niks.

Rob van Muilekom

We nemen besluit als algemeen bestuur over wat ons voorkeurscenario is. Degene die uittreedt moet de kosten dragen. Uittreding 1 januari 2025, besluitvorming moet in 2023 wel rond zijn om organisatie in te richten. We wachten het definitieve rapport af.

Marianne de Widt sluit de informatiesessie en dankt een ieder voor zijn/haar aanwezigheid.